

VANTAA

LIIKUNTA - LUONTO - LEIKKI - YHDESSÄ ELÄEN

VARHAISKASVATUSSUUNNITELMA Urheilupuiston toimintayksikkö

Opetuslautakunta 25.11.2013

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Opetussuunnitelman lähtökohdat.....	2
2.1	Vantaan kaupungin arvot toiminnassamme	2
2.2	Mistä on meidän varhaiskasvatus tehty	3
2.3	Toiminta-ajatuksemme	4
3	Painotukset toiminnassamme.....	5
3.1	Liikunta	5
3.2	Luonto.....	6
3.3	Leikki.....	7
3.4	Yhdessä eläen.....	8
4	Yhteistyö perheiden kanssa	9
5	Työ lasten parissa	10
5.1	Kieli vuorovaikutuksen perustana	10
5.2	Lasten oma yhteisö ja kulttuuri	10
5.3	Päivän kulku ja omatoimisuus	10
5.4	Oppimistoimintojen organisointi	11
5.5	Moninaisuus varhaiskasvatuksessa	11
5.5.1	Kasvun ja oppimisen tuki	11
5.5.2	Monikulttuurisuuden kohtaaminen sekä uskonto- ja katsomuskasvatus.....	12
5.6	Varhaiskasvatuksen toimintamuodot.....	13
5.6.1	Esiopetuksen järjestäminen.....	13
5.6.2	6-vuotiaiden lasten valmistavan opetuksen järjestäminen	16
5.6.3	Avoimen varhaiskasvatuksen järjestäminen	17
6	Työyhteisön rakenteet ja toiminnan arviointi.....	18
7	Kumppanuudet, yhteistyöverkostot ja julkisuustyö	19
7.1	Yhteistyötahot ja kumppanuudet.....	19
7.2	Hyvinvointityö ja oppilashuolto	20
7.3	Varhaiskasvatuksen viestintä.....	20

LIITTEET

1 Johdanto

Tavoitteellinen toiminta vaatii yhteistä suunnan määrittelyä, tavoitteiden asettelua, sopimuksia ja sitoutumista. Tätä keskustelua olemme käyneet erityisesti varhaiskasvatussuunnitelman (VASU) päivittämisen yhteydessä kuluneen toimintavuoden aikana. Keskusteluun on osallistunut kaikki yksikön kasvattajat. Keskustelua on käyty erilaisilla kokoonpanoilla sekä pienryhmissä, yksikön yhteisissä illoissa että kehittämispäivillä. Kiitos myös lapsille ja vanhemmille, jotka osallistuivat ajatustensa jakamiseen ja lapset myös Vasumme kuvittamiseen.

Vasussa kuvaamme mitä toimintamme on, mitä tavoitteita työllemme asetamme ja mitä kohden olemme menossa. Se on tarkoitettu niin vanhemmille luettavaksi kuin koko henkilökunnalle oman työn välineeksi.

Urheilupuiston päiväkotitoiminta on perustettu tammikuussa 1990, ja kahdeksan vuotta myöhemmin sen yhteyteen perustettiin Lummepolun päiväkotitoiminta. Samalla talot yhdistettiin Urheilupuiston toimintayksiköksi 8.1.1998. Sijaitsemme Tikkurilan Urheilupuiston vieressä, lähellä liikkumisen monenlaisia mahdollisuuksia.

Molemmissa taloissa on neljä lapsiryhmää. Ryhmien ikäjakauma on vaihdellut vuosittain tarpeen mukaan. Kahden pienten ryhmän sijaan on välillä toinen ryhmistä ollut ns. väli-ikäisten ryhmä tai sisarusryhmä. Molemmissa taloissa järjestetään esiopetusta (klo 9.00 - 13.00). Vauhtiviikarit liikuntakerho on toiminut yksikkömme osana vuodesta 2007. Toimintapaikkana on Tikkurilan Urheilupuiston liikuntatilat, lähiympäristö sekä Lummepolun ja Urheilupuiston päiväkodit.

Yksikössämme panostamme liikuntaan, luontokasvatukseen ja leikkiin. Lapsi on työmme keskipiste, ja lapsen kasvun ja hyvinvoinnin edistäminen tapahtuu yhdessä perheiden kanssa - samansuuntaisesti. Näiden yhteisten periaatteiden lisäksi on molemmilla päiväkodeilla tilaa omien erityispiirteiden ja perinteiden esiin nostamiseen.

Lummepolun, Urheilupuiston ja Vauhtiviikareiden kasvattajat, keväällä 2013

2 Opetussuunnitelman lähtökohdat

2.1 Vantaan kaupungin arvot toiminnassamme

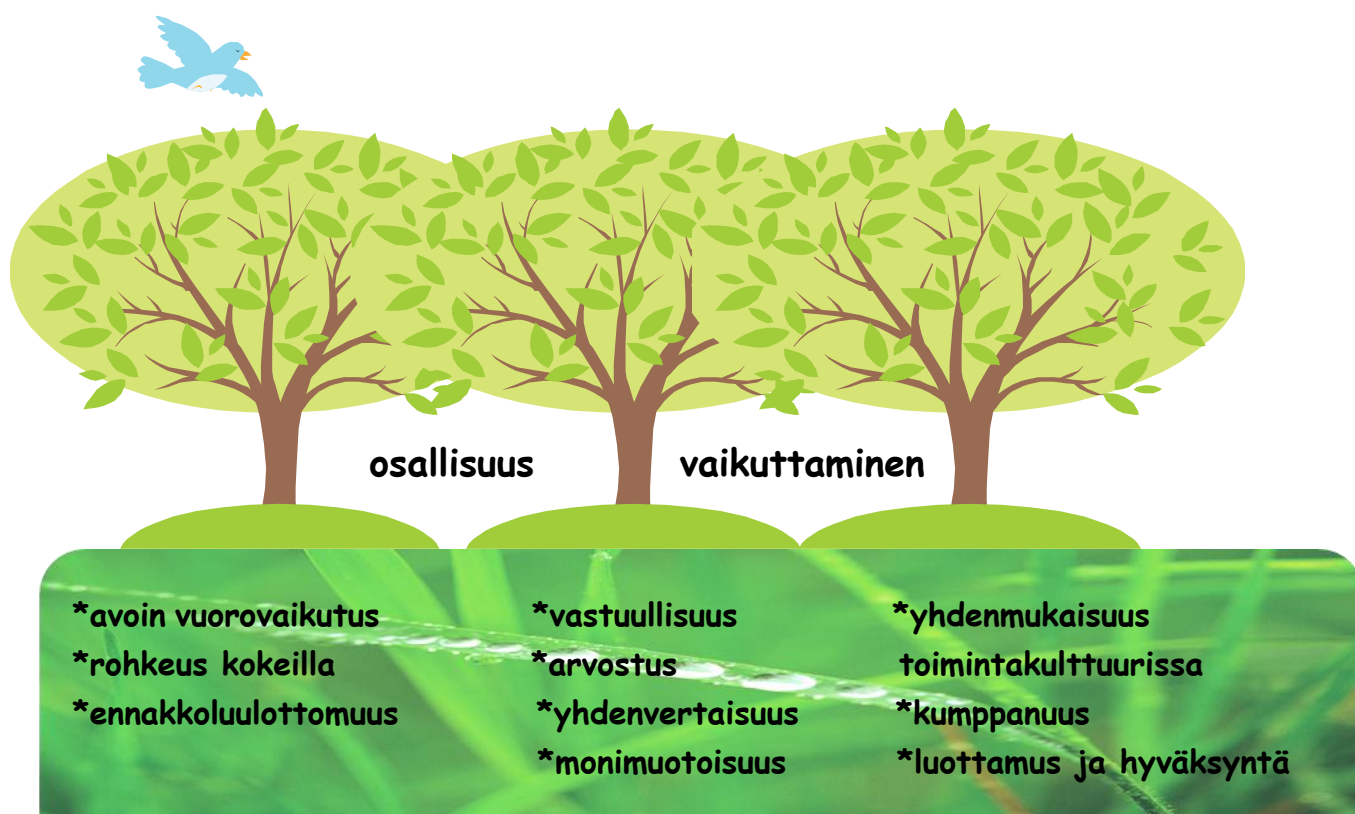
INNOVATIIVISUUS - KESTÄVÄ KEHITYS - YHTEISÖLLISYYS

Kulttuurinen

Sosiaalinen

Ekologinen

Taloudellinen

Saan päättää: "kuka saa olla Prinsessa Ruusunen".

Toiveeni toteutuu: "jos antaa aikuiselle vinkin että tahtoo saliin, pehmoon."

Minua kuunnellaan: päivittäin jos minulla on asiaa"

Jos en osaa jotain "jos ei osaa, voi leikkiä, ei tarvii apuakaan."

Hyvä kaveri on: sellainen jolla on kihara tukka", "tyttökaveri halaa, se on hyvän merkki". **Kaveria ei kiusata:** "se voi olla herkkä ja sitä voi alkaa harmittaa."

Huolehdimme toisistamme: "ei lähetä ilman kaveria metikköön, ei jätetä kaveria lukkojen taakse", **ja leluista:** "leikkimällä" **sekä roskista:** "ollaan me kerätty metsässä roskaa. Että auttaa luontoa"

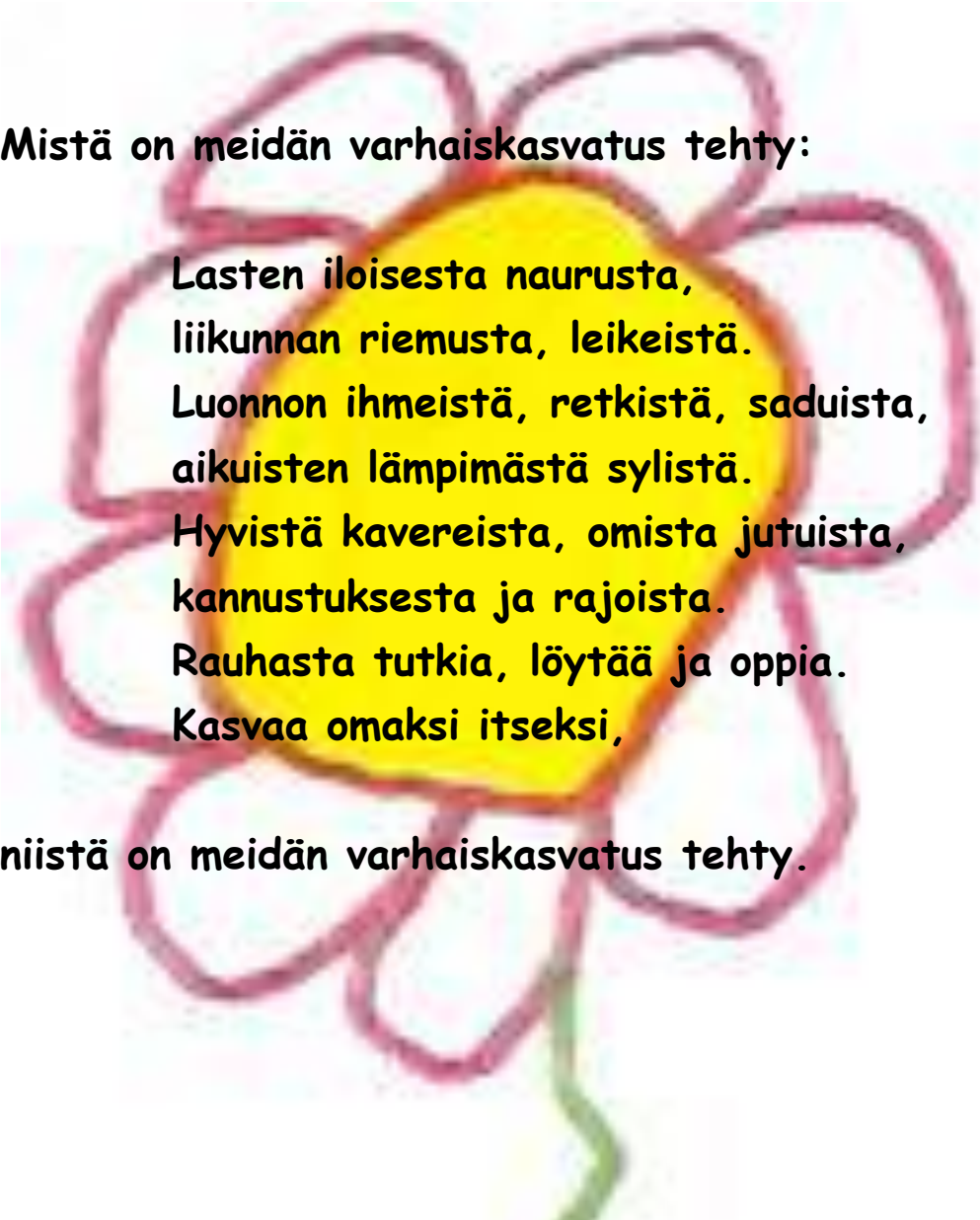

2.2 Mistä on meidän varhaiskasvatus tehty

Lapsen ajatukset:

" Olis kiva jos me oltais ulkona ja sataa lunta ja joulupukki tuo joskus lahjoja."

Mistä on meidän varhaiskasvatus tehty:

Lasten iloisesta naurusta,
liikunnan riemusta, leikeistä.
Luonnon ihmeistä, retkistä, saduista,
aikuisten lämpimästä sylistä.
Hyvistä kavereista, omista jutuista,
kannustuksesta ja rajoista.
Rauhasta tutkia, löytää ja oppia.
Kasvaa omaksi itseksi,

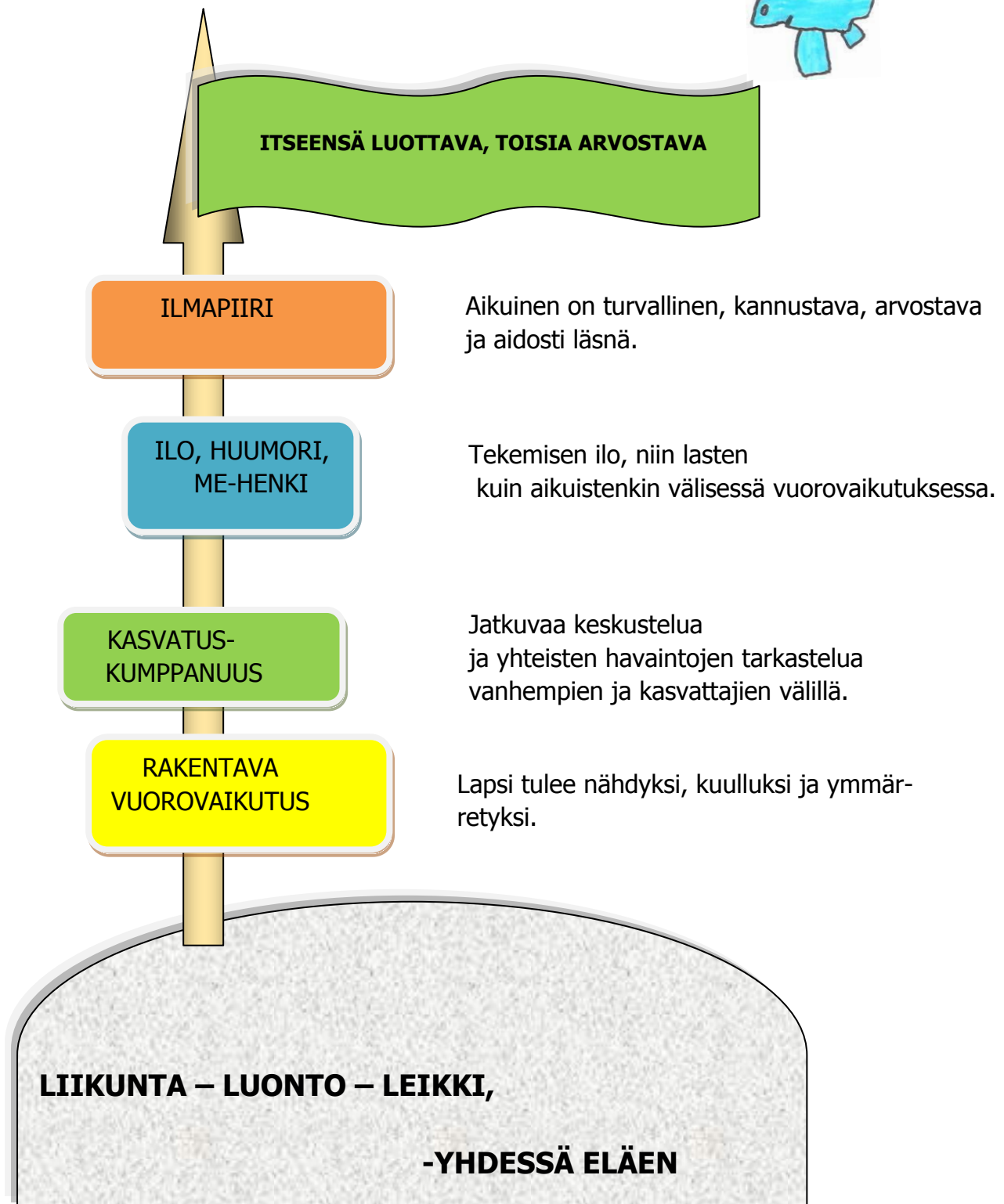
niistä on meidän varhaiskasvatus tehty.

Vanhemman ajatukset:

"Jokainen lapsi ja aikuinen on erilainen ja sekin on hienoa,
että tullaan silti hyvin toimeen."

2.3 Toiminta-ajatuksemme

3 Painotukset toiminnassamme

3.1 Liikunta

"Jumpassa saa juosta, hauis kasvaa ja lihakset voimistuu."

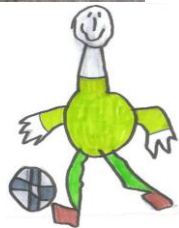
LIIKUNTA OSANA TOIMINTAAMME

- lapsen tapa oppia, tekemällä oppiminen
- hauskuus, mielihyvä, positiiviset kokemukset
- lapsen oma luovuus
- opetuksen ja ilmaisun väline
- mahdollisuus käyttää kaikkia aistikanavia
- toiminnan eheyttäminen (mm. matematiikka, äidinkieli)
- liikuntalajien monipuolinen tarjonta, leikin keinoin

PERIAATTEET

- liikunnan vuosikello
- aikuisen salliva/kannustava asenne
- ryhmätilat liikkumista mahdollistaviksi
- sisä- ja ulkotilojen muokkaaminen omaehtoista liikkumista edistäviksi
- salin ja liikuntavälineiden aktiivisen käyttö
- luonnon oma tempurata
- "liikuntavälipalat" päivittäin
- perheet mukaan (tapahtumat, juhlat)

"Mun mielestä sen takia se on niin tärkeä kun siitä toivottavasti tulee lapsille elämäntapa".

"Hauskaa yhdessäoloa erilaisten ihmisten parissa."

3.2 Luonto

"Tää on kivaa, kun aurinko paistaa ja hanska on maassa."

"Me nähtiin pieni hiiri, se oli pieni."

LUONTO OSANA TOIMINTAAMME

- tunneside luontoon
- oma retkipaikka
- kokemukset, elämykset, ilo
- yhdessä ihmettely, havainnointi
- aikaa leikille
- luontoliikunta, kuvaamataito
- luonnosta huolehtiminen

PERIAATTEET

- säännölliset luontoretket
- tutkimiseen soveltuvat välineet
- oikea pukeutuminen
- kiireettömyys
- eko-eväät
- luonto-ympäristö vuosikello
- kierrätys arjessa
- luontomateriaalin hyödyntäminen

"Olimme retkellä päiväkodin viereisellä joutomaalla. Pienen heinikkoisen hiekkakumpareen päällä lapset innostuivat kiipeämään ylös ja alas. Uudelleen ja uudelleen. Olivat kuulemma metsässä."

"... että lapset saavat olla luonnossa mahdollisimman paljon ja oppia uusia asioita"

3.3 Leikki

"On kivaa leikkiä kavereitten kaa. Ja talvella on kiva tehdä leivoksia ja kakkuja pihalla."

"Prinsessa-leikistä tulee hyvä mieli kun siinä saa tanssia."

LEIKKI OSANA LAPSEN PÄIVÄÄ JA TOIMINTAAMME

- lapselle luontaista
- keino tutkia ja ymmärtää maailmaa
- harjaannuttaa vuorovaikutustaitoja
- leikillisyyttä, hauskkuttelu
- osallisuus

PERIAATTEET:

- leikkiaika ja -rauha
- erilaiset, leikkiin houkuttelevat tilat ja materiaalit (leikkitilan vinkit)
- yhteisöllisyys, me-henki
- taika-seinä / leikkitaulu: leikkeihin jakautuminen kuvien avulla
- aikuisen rooli: leikin mahdollistajana, ohjaajana, mallittajana, osallistujana, innostajana, havainnoijana

"Hyvä, että leikitään ja on tärkeää, että aikuinen ohjaa."

3.4 Yhdessä eläen

"Se on kivaa, että te aikuiset ootte täällä ja kaikki aikuiset on lemppareita."

"Kun oli aikuisten aamukahvitus nii Lara alko vakoilee mua pöydän alta ja sit mä menin sen kaa sinne. Niin me tutustuttiin."

Lapsen kokemus hyvästä päivästä - mitä päivän aikana on tapahtunut? (kasvattajien työilta 14.11.12)

- lupa harjoitella, aikuisen hyväksyvä ilmapiiri
- turvallisuuden tunne, luottamus aikuiseen
- lupa tunteiden ilmaisuun
- rauha, syli, lämpö
- kohdatuksi tuleminen, läheisyys
- onnistumisia, minusta iloitaan
- mukavat ruokailuhetket, ulkoilua, leporauha
- osallisuus, aikuisen kiinnostus
- kavereita, hauskaa tekemistä, iloa
- yhdessä puuhastelua

"Tutustumista - toisen tuntemista - syntyy kaverisuhteita"

4 Yhteistyö perheiden kanssa

" Ei ikävä aikuista (vanhempaa) kun saa olla sylissä. Sylissä on lämmin olo. Jos itkettää, syli rauhoittaa."

KASVATUKUMPPANUUS RAKENTUU YHDESSÄ

- sen rakentuminen edellyttää molemminpuolista avoimuutta, luottamusta ja tahtoa
- sen tavoitteena on aina lapsen etu

PERIAATTEET:

- perheiden aamupala (aloitus)
- lapsi kotiloissa - keskustelu
- pehmeä lasku, vanhempi mukana
- omahoitaja/lähikasvattaja
- Vasu-keskustelut (lapsikohtainen varhaiskasvatussuunnitelma)
- 4v-Hyve malli (neuvola)
- päivittäiset keskustelut
- yhteinen havainnointi, yhteiset sopimukset
- lapsen osallisuus
- perheillat, tapahtumat
- perheiden aamupalat 1 krt/kk (Lummepolun pk)

" Töissä on levollinen olo."

5 Työ lasten parissa

5.1 Kieli vuorovaikutuksen perustana

PERIAATTEET

- lapsen aito kohtaaminen
- aloitteisiin vastaaminen
- leikki
- lapsen puhe - tarinat - sadutus
- Kasvun kansio
- Sanasäkit, kuvat
- aikuisen malli, sanoittaminen
- arkitilanteiden mahdollisuudet
- tunnetaitojen harjoittelu

Tontun salaisuus

"Olipa kerran yksi päiväko-ti, joka oli meidän päiväko-ti. Siellä päiväkodissa oli joulu. Tonttu toi sinne lah-jan: Lahja oli iso paketti ja kaikki lapset sai sieltä lah-joja. Sitten lapset tulivat hakee ne omasta lokerosta. Lapset avasivat ne lahjat päiväpiirimatolla. Kaikki menivät ystävyyden piiriin ja kertoivat salaisuuksia."

- Papukaijat - pienryhmä -

5.2 Lasten oma yhteisö ja kulttuuri

PERIAATTEET

- omat jutut
- hauskat leikit
- "nuoriso"-laulut
- esitykset, näytelmät
- leikit, pelit
- osaksi toimintaa

5.3 Päivän kulku ja omatoimisuus

PERIAATTEET

- perusrunko päivän kululle
- joustavuus, ennakointi muutoksissa
- viikko-ohjelma/ kk-ohjelma
- harjoitteluun kannustaminen
- yrittämisestä kiittäminen
- työkasvatuksen mahdollisuudet

5.4 Oppimistoimintojen organisointi

PERIAATTEET

- suunnitelmallinen pienryhmätoiminta
- arkitilanteiden mahdollisuudet
- aikaa harjoitella, lupa erehtyä
- eheyttämisen periaate
- sisällä, ulkona
- pihalla, metsässä
- liikuntahallissa, retkillä

5.5 Moninaisuus varhaiskasvatuksessa

"Jos toinen on vaikka erimaalainen, nii se voi auttaa sitä kertomaan.
Jos vaikka kaveri ei osaa selittää että missä asuu, nii sit toinen voi auttaa selittämään."

5.5.1 Kasvun ja oppimisen tuki

Jokaisella lapsella on oikeus laadukkaaseen varhaiskasvatukseen. Toiminnassamme ja toimintaympäristössämme huolehdimme että jokaisen lapsen kohdalla toteutuu:

- kasvatuskumppanuuden tietoinen vahvistaminen:
 - hoidon aloitus, lapsen Vasu, päivittäinen keskustelu, yhteinen havainnointi
- lapsen Kasvun kansio
- 4-vuotiaan Hyve-malli (neuvola)

Lapsen tarpeisiin vastaaminen:

- kasvatustoiminnan muokkaaminen
- pienryhmätoiminta
- oppimisympäristön muokkaaminen
- lapsikohtaiset suunnitelmat
- yhteistyön lisääminen
- päivä- ja viikkostrukturi

5.5.2 Monikulttuurisuuden kohtaaminen sekä uskonto- ja katsomuskasvatus

Monikulttuurisuuden kohtaamisessa on tärkeänä arvostus, hyväksyntä, kunnioitus ja avoimuus.

PERIAATTEET:

Lapsiryhmän eri kielet ja kulttuurit tutuiksi:

- maailmankartta, tervehdykset, fraasit, liput
- sadut, tarinat, laulut, leikit
- näyttelyt, esittelyt
- yhteistyössä perheiden kanssa

Lapsen äidinkielen vahvistaminen:

- perheiden tukeminen

Suomi toisena kielenä (S2) tukeminen:

- pienryhmät, leikki
- kuvat, sanoittaminen
- sanasäkit, vuosikello

Uskonto- ja katsomuskasvatus sovitaan yhdessä perheen kanssa lapsen Vasun laadinnan yhteydessä. Perustana on perheen vakaumuksen kunnioittaminen.

PERIAATTEET:

- eettinen kasvatus (oikea - väärä)
- toisen kunnioittaminen, ystävällisyys
- vuoden kierto: kirkolliset pyhät
- vierailut kirkossa
- laulut, lorut, kertomukset
- Tikkurilan seurakunnan vierailut

"Että, meille kerrottiin pääsiäistarina kirkossa. Meille avattiin semmoisia laatikoita, sieltä tuli liinoja, astioita ja eläimiä, sitten meille laulettiin pääsiäislauluja."

"... jokaisen persoonan kukkimisen mahdollistamista."

5.6 Varhaiskasvatuksen toimintamuodot

5.6.1 Esiopetuksen järjestäminen

ESIOPETUSTA LIIKUNNAN KEINAIN

- o lapsen tapa oppia, tekemällä oppiminen
- o hauskuus, mielihyvä, positiiviset kokemukset
- o lapsen oma luovuus
- o opetuksen ja ilmaisun väline
- o mahdollisuus käyttää kaikkia aistikanavia
- o toiminnan eheyttäminen (mm. matematiikka, äidinkieli)
- o ohjattua liikuntaa päivittäin
- o sisä- ja ulkotilojen muokkaaminen omaehtoista liikkumista edistäväksi
- o salin ja liikuntavälineiden aktiivinen käyttö
- o liikuntalajien monipuolinen tarjonta, leikin keinoin
- o liikuntaprojektit alueella / yhteistyö järjestöjen ja seurojen kanssa

PERIAATTEET

- o vertaisryhmän merkitys
- o myönteisen minäkuvan vahvistaminen
- o oppimaan oppiminen
- o sosiaaliset taidot
- o pitkäjänteisyys, loppuun saattaminen
- o kielellinen tietoisuus
- o matemaattiset peruskäsitteet
- o eheyttämisen periaate

TOIMINTAMUODOT

- o pienryhmät /koko ryhmä
- o yhteistoiminnallisuus
- o aamu-/päiväpiirit
- o laatikkotehtävät
- o liikunta - leikki - musiikki - kuvaamataito
- työtehtävät - ilmaisutaito - pöytätason pelit
- o retket, teemat, tapahtumat

LAATIKKOTEHTÄVÄT:

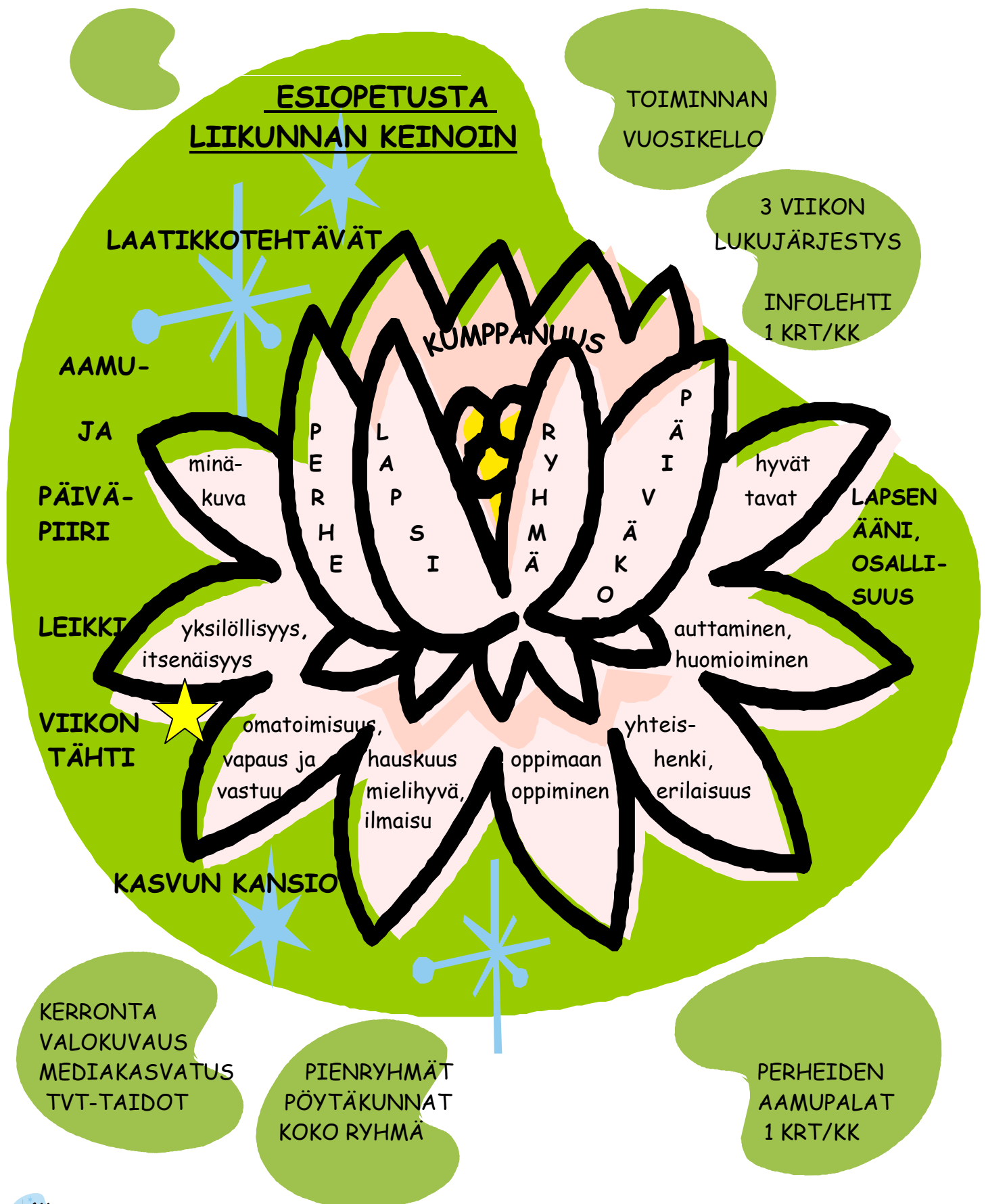
omatoimisuus - vastuu - itsestä huolehtiminen - yksilöllisiin tarpeisiin vastaaminen

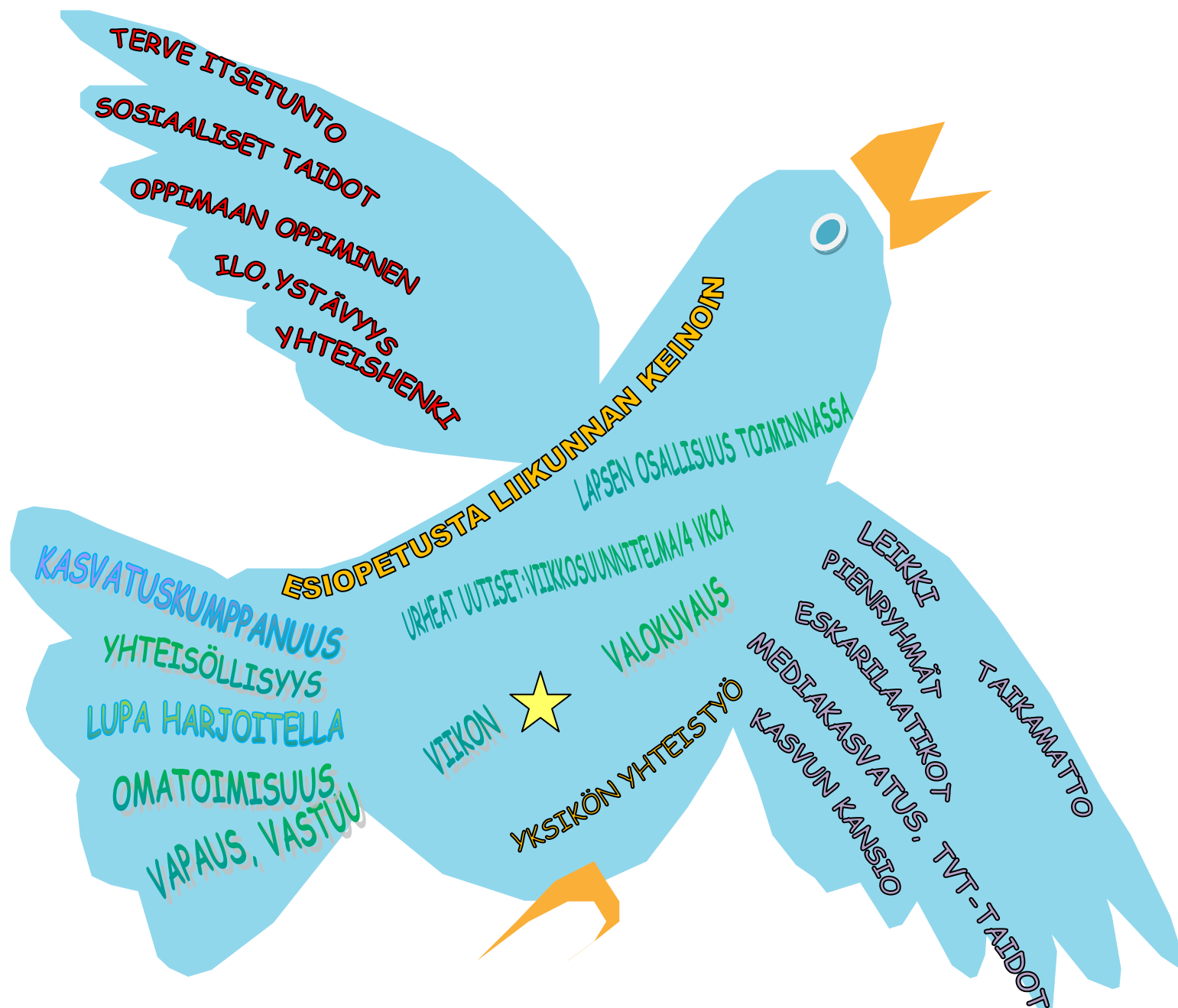
äidinkieli - matikka - ympäristö/luonto - taide - fyys./motorinen - lapsen oma tehtävä

Lummepolun esiopetuksen erityispiirteitä

Urheilupuiston päiväkodin esiopetuksen erityispiirteitä

5.6.2 6-vuotiaiden lasten valmistavan opetuksen järjestäminen

Maahanmuuttajataustaisille esiopetusikäisille lapsille joiden suomenkielen taito ja/tai muut valmiudet eivät riitä esiopetusryhmässä opiskelemiseen ilman tukea

PERIAATTEET:

- osana esiopetusryhmän toimintaa
- esiopetuksen työpäivinä
- viisi tuntia päivässä

TAVOITTEET:

- suomenkielen oppiminen
- kotoutuminen
- esiopetuksen sisältöjen omaksuminen
- ystävyysuhteiden muodostuminen
- oman äidinkielen merkityksen vahvistaminen

TYÖTAVAT:

- oppimisympäristön muokkaus, kuvien käyttö
- leikki, toiminnallisuus
- Lapsen valmistavan opetuksen oppimissuunnitelma
(S2-oppimissuunnitelma ja seuranta lomake)
- havainnointi ja arviointi
- kasvatuskumppanuuden rakentaminen
- konsultoivan erityislastentarhanopettajan ja kieli- ja kulttuurikoordinaattorin tuki

5.6.3 Avoimen varhaiskasvatuksen järjestäminen

Liikuntakerho Vauhtiviikarit

klo 9.30-11 ULKOLIIKUNTA YLEISURHEILUA	klo 9.30 – 11 HIIHTOA	klo 9.30 – 12.30 METSÄPÄIVÄ
kadonnutta kuularinkia etsimässä	välineiden ihmettelyä perinteisellä tyylillä	jättiötökät luupin läpi
sekä klo 11-12.30 TATAMI	klo 11-12.30 TATAMI	
leikkivarjon pyörteissä	mono-tanssit	

Poikien pappahippa:

Pojat ovat pappoja ja ajavat takaa tyttöjä eli mummoja sekä hoitokodintätejä eli aikuisia. Kiinnisaadut viedään hoitokotiin. Leikki loppuu kun papat ovat saaneet kaikki kiinni.

klo 9.30- 11 ULKOLIIKUNTA PIHASEIKKAILU	klo 9.30 -11 LUMILEIKIT LUMIVUORTEN VALLOITUSTA
perheiden yhteinen liikunta-aamias	omat lapiot mukaan!
klo 11- 12.30 LIIKUNTAHALLI	klo 11-12.30 TATAMI NASSIKKAPAINI
ponnahduslaudalta korkeuksiin	gatepillarit vauhtiin

klo 9.30-11 JÄÄHALLI ISÄNPÄIVÄ- LUISTELU	klo 9.30 – 11 TATAMI	klo 9.30 – 12.30 RETKIPÄIVÄ
	lelupäivä	vuorikiipeilyä kallio- puistossa
klo 11-12.30 TATAMI	klo 11-12.30 LIIKUNTA- HALLI	
kuvasuunnistusta	estejuoksua	

klo 9.30 – 11 UIMAHALLI VESILEIKIT	klo 9.30-12.30 ÄITIENPÄIVÄ- YLEISURHEILUA
	Hiekkaharjun kenttä
klo 11-12.30 TATAMI	keihäskaaia, maratonjuoksu ja nyyttäreitä
ihmiskeilausta	

klo 9.30 -11 JUNIORIHALLI	klo 9.30 – 11 PYÖRÄILY	klo 9.30 – 12.30 LÄKSIÄISET
fudista ja muuta palloilua	maasto- ja kaupunkiajot	
klo 11-12.30 TATAMI	klo 11-12.30 LIIKUNTA- HALLI	toiveleikkejä
notkeusnurkka	nauhat solmussa	

Äidin kommentti:

"Pelkän perushoidon sijasta lapsi saa kolme tuntia täyttä toimintaa."

6 Työyhteisön rakenteet ja toiminnan arviointi

SELKEÄT RAKENTEET:

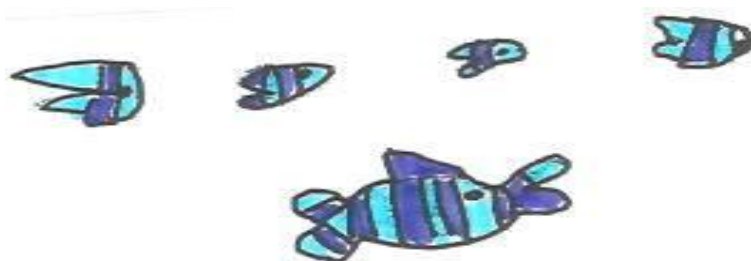
- ❖ Yksikön strategiapäivä
- ❖ Työillat (2+2/v)
- ❖ Edustukselliset palaverit:
-jory, teema, hyvinvointi, ta-
pahtuma
- ❖ Tiimipalaverit(1krt/vk)
- ❖ Tiimi-Tuket
- ❖ Yksilö-Tuket
- ❖ Lapsi-Vasut

YHTEISET SOPIMUKSET:

- ❖ Yksikön Vasu
- ❖ Perehdytyksen
Käsikirja
 - ❖ Vuosikellot
(liikunta, luonto, ta-
pahtumat)
 - ❖ Yksikön tuloskortti
 - ❖ Tiimisopimus
 - ❖ Tiimien työsuunni-
telmat
- ❖ Viikko/kk-suunnitelmat

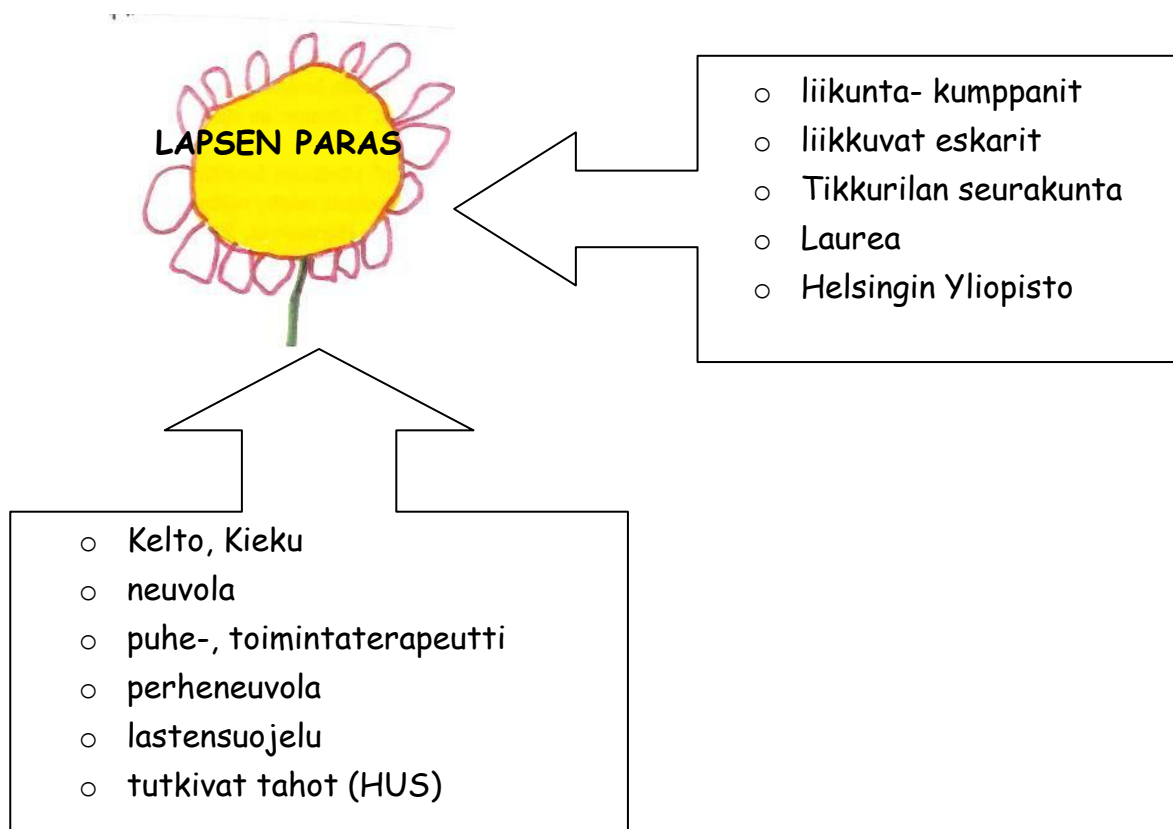
KEINOT:

- ❖ Säännöllisesti asialistoilla
- ❖ Muistiot, dokumentit
- ❖ Kyselyt, haastattelut, asiakaspalaute
- ❖ Tiimien suunnittelu ja arviointi-iltapäivät (4h x 2/v)
- ❖ Perehdytys-käsikirjan päivitys

7 Kumppanuudet, yhteistyöverkostot ja julkisuustyö

7.1 Yhteistyötahot ja kumppanuudet

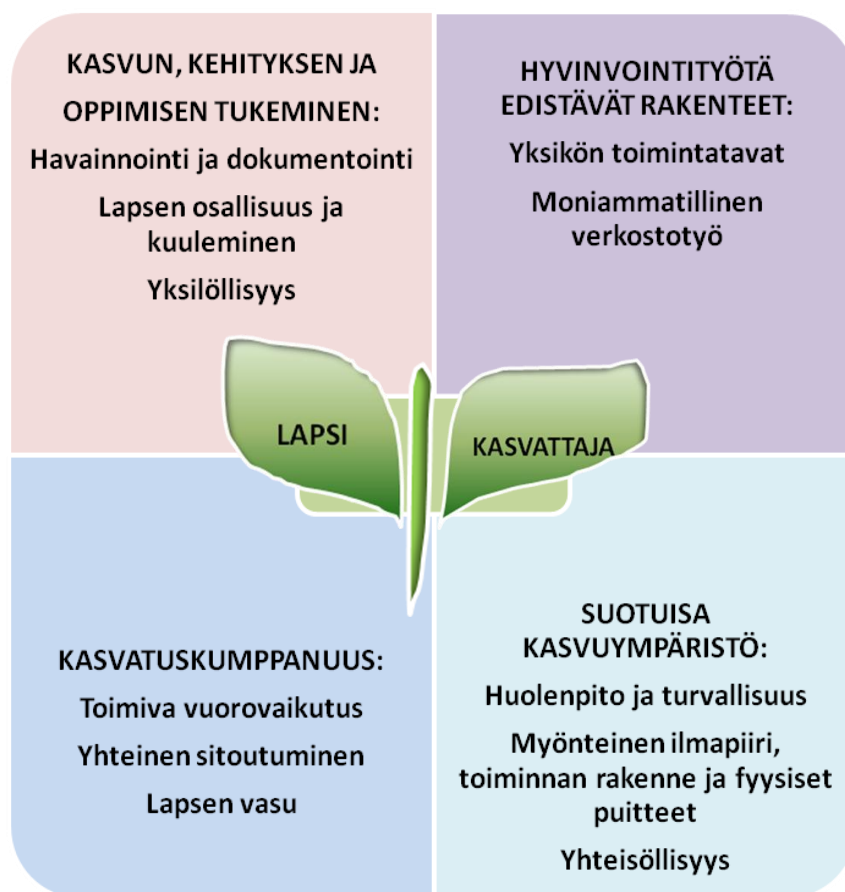
7.2 Hyvinvointityö ja oppilashuolto

HYVINVOINTITYÖ:

- osana yksikön palaverirakenteita
- kiinteänä kohtana asialistalla
- osana tiimin palaveria
- osana lapsen Vasu-keskustelua

OPPILASHUOLTO:

- alkusyksy (kelto, neuvola)
- kevät (kelto)
- esiopetuksen palaverin asialistalla

7.3 Varhaiskasvatuksen viestintä

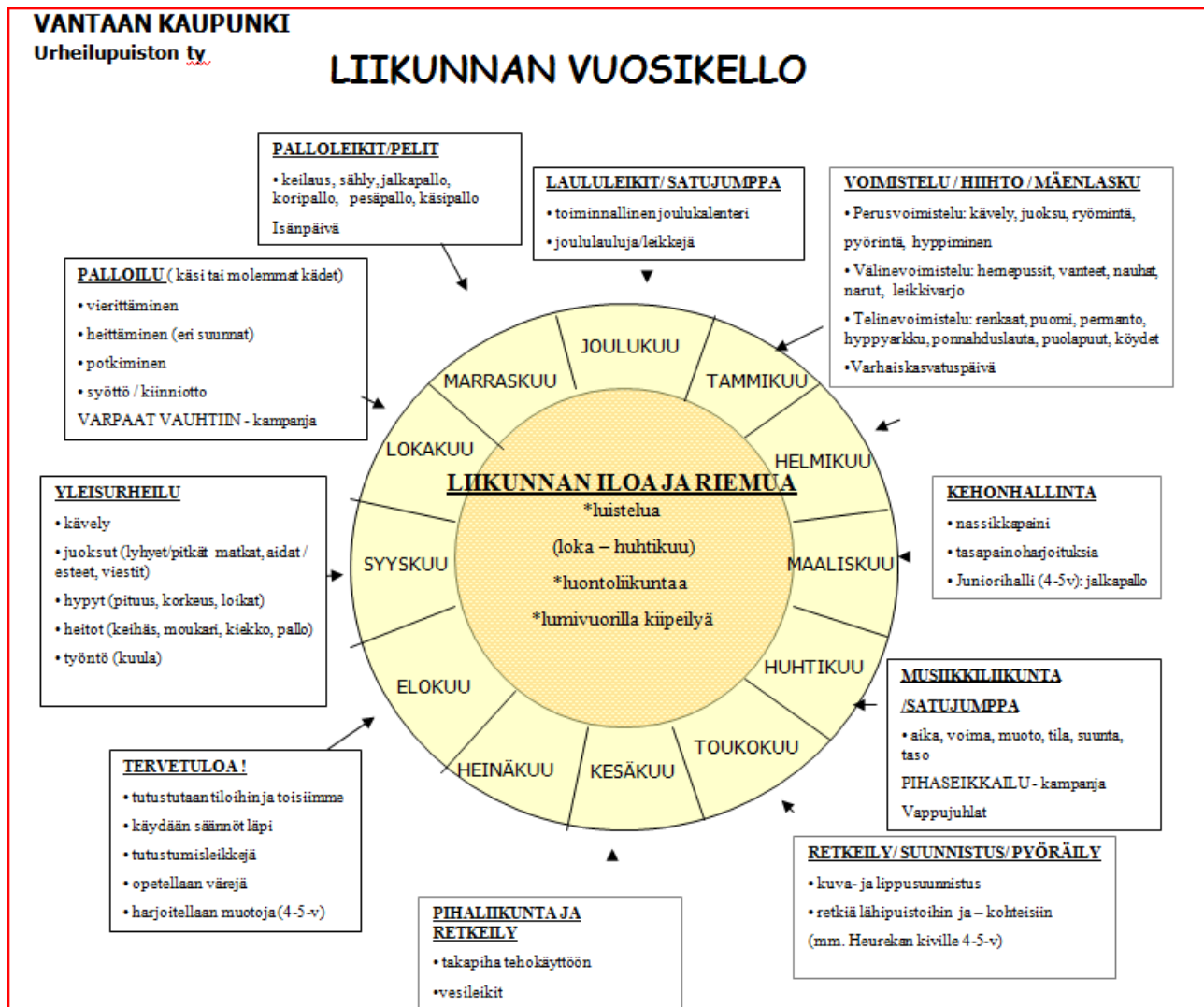

PERIAATTEET:

- päivittäiset keskustelut
- ryhmien viikko/kuukausi-työkalut esillä
- 3vk:n lukujärjestys sähköisenä (Vauhtarit)
- ilmoitustaulut
- infolehdet sähköisenä 1 krt/kk

Liite 1

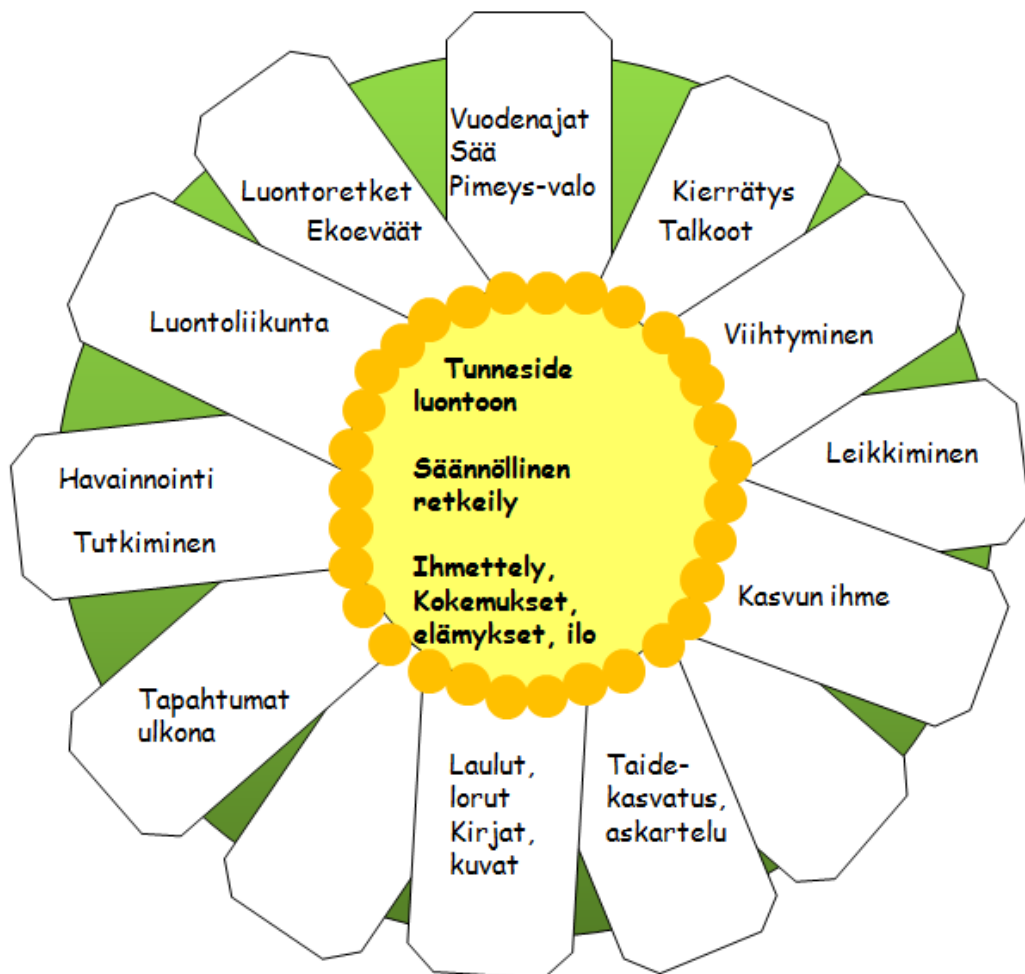
Liite 2

VANTAAN KAUPUNKI

Sivi

Urheilupuiston ty

LUONTO - YMPÄRISTÖ - KESTÄVÄ KEHITYS

Liite 3:

Toimintaa ohjaavat valtakunnalliset ja kuntatason asiakirjat

Varhaiskasvatuksen oppimis- ja opetussuunnitelma 2000

Vantaan varhaiskasvatussuunnitelma 2012

Kasvun ja oppimisen tuen linjaukset varhaiskasvatuksessa 2012

Varhaiskasvatuksen valmistavan opetuksen opetussuunnitelma 6-vuotiaille 2012

Vantaa

Sivistystoimi

Urheilupuiston varhaiskasvatuksen toimintayksikkö

Lummepolun päiväkoti, Urheilupuiston päiväkoti,

Vauhtiviikari liikuntakerhot

Lummetie 27 a, 01300 Vantaa

09-839 27244